

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 314/2023
08.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужила АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Данијел Дринчић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Јован Грчић Миленко“ из Беочина, коју заступа Правобранилаштво Општине Беочин, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4140/22 од 19.10.2022. године, у седници одржаној 08.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужила изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 4140/22 од 19.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2639/2021 од 21.06.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужила усваја. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужили АА из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 92.006,25 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 14.877,14 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 92.006,25 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године, износ од 75.152,35 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.521,45 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 75.152,35 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужили ББ из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 100.944,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 15.816,82 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 100.944,00 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године, износ од 75.274,97

динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.525,51 динар, као и законску затезну камату на износ главнице од 75.274,97 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиљи ВВ из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године, износ од 98.315,25 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 14.809,87 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 98.315,25 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.08.2018. до 28.02.2021. године, износ од 75.274,97 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.525,51 динар, као и законску затезну камату на износ главнице од 75.274,97 динара обрачунату од 01.08.2021. године до исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ГГ из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 82.718,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 13.360,65 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 82.718,00 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.07.2018. до 28.02.2021. године, износ од 74.469,79 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.411,14 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 74.469,79 динара обрачунату од 01.08.2021. године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ДД из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 95.336,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 15.538,23 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 95.336,00 динара обрачунату од 01.08.2021. године до исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 75.274,97 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.525,51 динар, као и законску затезну камату на износ главнице од 75.274,97 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ЂЂ из ... исплати на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада (топли оброк) за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године износ од 76.058,50 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.401,77 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 76.058,50 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.07.2018. до 28.02.2021. године, износ од 73.844,97 динара, са припадајућом законском затезном каматом обрачунатом до 31.07.2021. године у износу од 11.144,78 динара, као и законску затезну камату на износ главнице од 73.844,97 динара обрачунату од 01.08.2021. године до дана исплате. Ставом осмим изреке, обавезана је тужена да тужиљама накнади трошкове поступка у износу од 256.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до дана исплате. Ставом деветим изреке, тужиље су ослобођене обавезе плаћања трошкова судских такси.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 4140/22 од 19.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу тужене и преиначио пресуду Основног суда у

Новом Саду ПП 2639/2021 од 21.06.2022. године, тако што је одбио, као неосноване, тужбене захтеве свих тужила на начин опредељен у изреци првостепене пресуде. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка тако што је одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 256.500,00 динара, са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, тужиле су обавезане да туженој накнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 30.000,00 динара, са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезане су тужиле да туженој накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле су изјавиле благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија тужила неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из одредбе члана 374. став 1. тог Закона, на коју ревиденти у ревизији неосновано указују.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у радном односу код тужене тако што обављају послове ... са коефицијентом за обрачун зараде од 6,30. Тужена је, у утуженом периоду од 01.07.2018. до 28.02.2021. године тужилама обрачунавала и исплаћивала плате тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила са коефицијентом радног места за послове које су тужиле обављале (6,30), а који метод обрачуна плате тужена примењује од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама (2001. године). Пошто је тако добијени производ тј. висина основне плате, за претежни део спорног периода (осим за април и мај 2020. године) био мањи од износа минималне зараде, тужена је тужилама вршила допуну плате до износа минималне зараде а у обрачунским листама није исказивала накнаду за исхрану у току рада и регрес, као посебну обрачунску ставку. од стране судског Вештачењем вештака економско-финансијске струке, утврђен је износ тражених накнада у три варијанте и то: на основу параметара прописаних Општим колективним уговором из 2008. године (варијанта 1), на основу најповољнијих критеријума у тренутно важећим колективним уговорима у Републици Србији (варијанта 2); на основу коефицијената тужила пре доношења Уредбе и након доношења Уредбе (повећање коефицијента од 3,02 – варијанта 3).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужила усвојио и тужену обавезао да им исплати предметне накнаде у износима утврђеним вештачењем, другом варијантом налаза и мишљења вештака, према критеријумима у упоредно важећим колективним уговорима у Републици Србији у истом временском периоду на које се односе и предмета потраживања тужила а односи се на јавна предузећа. По мишљењу првостепеног суда, у износу минималне зараде која је тужилама исплаћивана у утуженом периоду, не могу бити садржане предметне накнаде а пошто право на накнаду предметних трошкова на основу Закона о

платама у државним органима и јавним службама, није реализовано конкретном исплатом, првостепени суд је закључио да је тужена дужна да тужиљама предметне накнаде исплати, на основу одредбе чл. 111. и 112. Закона о раду.

Другостепени суд је, усвајањем жалбе тужене, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбене захтеве тужиља одбио налазећи да правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/14), који је ступио на снагу 28.10.2014. године и био у примени од 01.01.2020. године на основу Закона о престанку важења тог закона („Службени гласник РС“, бр. 86 од 06.12.2019. године), као и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, су императивне природе које се морају безусловно поштовати без права да се у њима било шта мења, те код буџетског пословања, плате у јавним службама није могуће применити било које корективно правило јер је управо Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) одређен начин утврђивања основице за плате тако што у одредби члана 4. став 2. тог закона је прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па та одредба посебног закона искључује примену опште норме и Закона о раду.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5, члана 118. став 1. тачка 1. – 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. тог Закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2.).

Закон о платама у државним органима и јавним службама прописао је начин утврђивања плате, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Плату запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијента (утврђених актом Владе), додатака на плату прописаних тим Законом (минути рад, прековремени рад, теренски додатак, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Према одредби члана 4. став 1. тог Закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015, 92/2020), предвиђено је да уколико основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун и исплату плате и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун плате за пуно радно време и остварени стандардни учинак, је нижа од

минималне зараде, основна плата утврђена на напред описани начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20.). Исто решење садржано је и у члану 31. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник Републике Србије“ број 38/2019, 55/2020), а према одредби члана 48. тог Општег акта, запослени може да оствари право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора од 2020. године, ако се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије, тако што висину тих накнада утврђује Влада.

Дакле, регулатива обрачуна и исплате плата у јавним службама у складу са нормама посебног закона, није истоветна регулативи обрачуна и исплате зарада према правилима која се примењују у општем радно-правном режиму, јер појам зараде у одређеним радним срединама и плате нема јединствено значење, што се директно одржава на различитост услова, начина и обима права на накнаду предметних трошкова. Обрачуном плате запосленима у јавним службама, применом посебних закона и општих аката, запослени на одређеним радним местима са најнижим коефицијентом, примају плату у нижем износу од минималне зараде и у тој ситуацији вршена исплата плате до висине вредности минималне зараде. Међутим, исплатом плате запосленима у јавним службама у висини вредности минималне зараде, не активирају се правила општег радно-правног статуса према коме запослени, који у складу са Законом о раду, остварује право на исплату минималне зараде има право на увећану зараду и накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у смислу одредбе члана 108. и 118. Закона о раду. Горе наведени посебни прописи не предвиђају право на накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора посебном нормом, јер су ове накнаде обухваћене и садржане у коефицијенту за обрачун плате (члан 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама), што значи да се иста остварују кроз обрачун и исплату плата, услед чега нема ни основа (упућујућих норми) да се примењују Параметри из колективних уговора за запослене у јавним предузећима, односно Општег колективног уговора. Стога, према садржају наведених посебних закона, нема правне празнине по питању права на исплату накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега нема ни услова за супсидијерну примену Закона о раду (члан 2. Закона о раду), што значи да је тужбени захтев тужиље неоснован.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у ком је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога се наводима ревизије тужиље неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић